

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0519/2008

20.12.2007

RAPORT

Naiste roll tööstuses
(2007/2197(INI))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Ilda Figueiredo

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	11
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	15
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	18

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

naiste rolli kohta tööstuses (2007/2197(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 2, artikli 3 lõiget 2 ning artikleid 141 ja 157;
- võttes arvesse 12. detsembril 2007. aastal välja kuulutatud uut Euroopa Liidu põhiõiguste hartat¹, eriti selle artikleid 15, 23, 27, 28 ja 31;
- võttes arvesse komisjoni teatist „Ühenduse Lissaboni programmi rakendamine: raampoliitika ELi tootmise tugevdamiseks – süvendada integreeritumat lähenemisviisi tööstuspoliitikale” (KOM(2005)0474);
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Võitlus naiste ja meeste palgaerinevuse vastu” (KOM(2007)0424);
- võttes arvesse komisjoni aruannet töösuhete kohta Euroopas aastal 2006;
- võttes arvesse komisjoni 2006. aastal avaldatud aruannet Euroopa valdkondliku sotsiaaldialoogi hiljutiste arengute kohta;
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioone ja soovitusi soolise võrdõiguslikkuse kohta töökohal;
- võttes arvesse soolise võrdõiguslikkuse tegevusraamistikku, mille sotsiaalpartnerid allkirjastasid Euroopa tasandil;
- võttes arvesse oma 23. mai 2007. aasta resolutsiooni inimväärse töö tagamise kohta kõigi jaoks²;
- võttes arvesse oma 25. septembri 2002. aasta resolutsiooni naiste esindatuse kohta Euroopa Liidu sotsiaalpartnerite hulgas³;
- võttes arvesse oma 3. veebruari 2000. aasta resolutsiooni komisjoni teatise „Naised ja teadus: naiste kaasamine Euroopa teadustegevuse rikastamisse” kohta⁴;
- võttes arvesse 5. juunil 2007. aastal naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni korraldatud avalikku kuulamist naiste rolli kohta tööstuses;
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;

¹ ELT C 303, 14.12.2007, lk 1.

² Kõnealusel kuupäeval vastu võetud tekstid, P6_TA(2007)0206.

³ ELT C 273 E, 14.11.2003, lk 169.

⁴ EÜT C 309, 27.10.2000, lk 57.

- võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni raportit ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamust (A6-0519/2007),
- A. arvestades tööstuse strateegilist tähtsust erinevates Euroopa Liidu liikmesriikides jõukuse ja töökohtade loomisel ning arvestades, et seda rolli tuleb säilitada;
- B. arvestades, et stereotüübid, mis endiselt esinevad naiste õppe- ja kutsealaste valikute puhul, aitavad kaasa naiste ebaühtlasele esindatusele tööstussektoris;
- C. arvestades, et naiste roll tööstuses peaks alati põhinema palga ja karjääri väljavaadete võrdsuse põhimõttel, et edendada naiste suuremat osalemist ka tööstusvaldkondades, mida nendega tüüpiliselt ei seostata;
- D. arvestades, et naiste roll tööstuses varieerub muutuva esindatuse tõttu erinevates valdkondades – mõnedes valdkondades on naised ülesindatud (tekstiili-, rõiva-, õmblus-, jalatsi-, korgi-, kaabli-, elektriseadmete, elektroonika- ning toiduainetööstus) ning tehnilistes tööstusharudes alaesindatud, mille tagajärjeks on ettetulnud probleemide mitmekesisus;
- E. arvestades, et soolised piirangud takistavad endiselt naiste tööalast arengut tööstuses, kuid on tänapäeval üha vähem hoomatavad;
- F. arvestades, et sektorites, kus enamik töötajatest on naised, on palgad madalamad, mis peegeldab naiste töö diskrimineerivat kohtlemist; arvestades, et üldiselt ei arvestata kollektiivlepingutes piisavalt soolise mõõtme ega naiste spetsiifiliste vajadustega, ning et olemasolevate õigusaktide jõustamiseks tuleb teha rohkem jõupingutusi;
- G. arvestades, et ELis töötavatest naistest keskmiselt umbes 14% töötab tööstuses, kuid et teatud riikides ületab see näitaja 25%; arvestades, et enam kui 21% nimetatud keskmise hulgast töötab osalise tööajaga, ning et 65% tööstussektoris osalise tööajaga töötajatest moodustavad naised;
- H. arvestades, et ettevõtete põhiline kohustus, olenemata ettevõtte suurusest või tegevusalast, on austada töökeskkonnas võrdsuse põhimõtet;
- I. arvestades, et ebakindlatel töökohtadel, osalise tööajaga, ajutiste ja mittestandardsete lepingute alusel töötavaid naisi diskrimineeritakse rohkem, eriti kui nad saavad emaks, ning et nende võimalused saada põhiharidust ning osaleda elukestvas õppes ja kutseõppes on üldiselt väiksemad; arvestades, et ebakindlatel töökohtadel või osalise tööajaga töötavad naised ei suuda tihti teha järjekindlalt makseid pensionifondi ja seetõttu esineb nende puhul suurem oht, et neil puudub hilisemas eluetapis enda ülalpidamiseks piisav sissetulek;
- J. arvestades, et komisjoni esitatud integreeritud lähenemisviisi tööstuspoliitikale (eespool nimetatud teatises „Ühenduse Lissaboni programmi rakendamine: raampoliitika ELi tootmise tugevdamiseks – süvendada integreeritumat lähenemisviisi tööstuspoliitikale”) hõlmab küll eesmärkide hulgas majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamist, kuid samas ei võeta piisavalt arvesse soolist mõõdet;

- K. arvestades, et töötlev tööstus, mis koondab 86% naiste tööjõust tööstuses, koosneb 99% ulatuses väikestest ja keskmise suurusega ettevõtetest, mis annavad tööd umbes 58%le kogu tööjõust kõnealuselises sektoris;
- L. arvestades, et töö arengut tööstuses iseloomustab praegu – eriti naiste jaoks – pigem traditsiooniliste tööskeemide kadumine kui töötingimuste ja karjäärivõimaluste paranemine;
- M. arvestades, et kultuuriline hoiak, mille kohaselt tööstus on naiste jaoks sobimatu valdkond, põhjustab diskrimineerimist, mis omakorda põhjustab naistöötajate motivatsiooni langust, töö tulemuslikkuse vähenemist, karjäärist loobumist, oskuste taseme langust ning naistöötajate tööalaste võimaluste edasist vähenemist;
- N. arvestades, et lapsehoidmise struktuuride puudumise, osalise tööajaga töö mittevabatahtliku valimise ning koolitusvõimaluste ja uuesti tööle asumise toetuse puudumise vahel on otsene seos, mis ohustab jätta naised vähem kvalifitseeritud töökohtadele ja piisavate karjääriväljavaadeteta;
- O. arvestades soopõhiste statistiliste andmete puudumist tööjaotuse kohta erinevatel kutsealadel ja vastavate palgatasemete kohta tööstussektorites;
- P. arvestades, et tööolulised ohustavad riskitegurid ja tööga seotud haiguste tüübid võivad naiste ja meeste puhul erineda, ning et olemasolevaid olukordi ja nende tagajärgi on vaja üksikasjalikumalt analüüsida, võttes samuti arvesse konkreetseid tagajärgi emadusele;
- Q. arvestades, et täiend- ja kiirõpe tõstavad naiste tööviljakust ja nende panust majandusse;
- R. arvestades, et vaid mittediskrimineeriv töökeskkond on suuteline tagama nii nais- kui ka meestöötajate tootmispotentsiaali, ning et oluline on luua õhkkond, milles hinnatakse iga üksikisikut ja tunnustatakse tema eesmärke,
1. rõhutab naiste rolli tööstuses ja julgustab edendama naiste positsiooni seoses võrdse töötasu, töötingimuste, karjääriväljavaadete ja ametialase koolitusega, võttes emadust ja isadust arvesse kui sotsiaalseid põhiväärtusi;
 2. julgustab liikmesriike edendama naiste ettevõtlust tööstussektoris ning andma rahalist toetust naistele, kes asutavad ettevõtteid;
 3. rõhutab vajadust julgustada tööstuses töötavaid naisi omandama pidevalt oskusi, mis on nende karjääri edukuseks vajalikud;
 4. juhib tähelepanu asjaolule, et karjääri arengu igat etappi määratlevad mitmed põhjused, mis tekitavad naistele tööstuses ebasõbraliku õhkkonna, nagu töölevõtmise ja töötajate palkamise tavad, mis loovad naistele tööle pääsemisel takistused, erinevad standardid naiste ja meeste jaoks, erinevused kõrge kvalifikatsiooniga töökohtade jagunemises ning naiste ja meeste palgaerinevused; on seetõttu seisukohal, et iga sellise aluspõhjusega tuleb tegelda eriomase poliitika abil, mille on välja töötanud komisjon ja liikmesriigid;
 5. tunnustab vajadust tervikliku tööstuspoliitika järele, mis arvestab konkurentsivõimet kui

asendamatu liikumapanevat jõudu ja tagab samas töötajate sotsiaalsed ja majanduslikud õigused;

6. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nõudma suurtelt ettevõtetelt kohustuslikus korras oma läbiräägitud võrdõiguslikkuse programmide väljatöötamist ja rakendamist ning julgustama ka väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid sama tegema;
7. kinnitab, et inimväärse töö edendamine on Euroopa Liidu väärtuste lahutamatu osa, ning kutsub liikmesriike üles võtma tõhusaid meetmeid, et järgida sotsiaalseid standardeid ja tagada erinevates tööstussektorites inimväärne töö, tagades seeläbi töötajatele, eelkõige naistele, korraliku sissetuleku, õiguse töetervishoiule ja -ohutusele, sotsiaalkaitsele ja ametiühinguvabadusele ning aitades seega oluliselt kaasa meeste ja naiste vahelise tööalase diskrimineerimise kõikide vormide kaotamisele;
8. kutsub liikmesriike üles võtma kõik vajalikud meetmed, et võidelda tõhusalt naiste ärakasutamise vastu tööl, mis on väga tavaline teatud sektorites, nagu tekstiilitööstus, et tagada töötajate, eriti naiste põhiõiguste austamine ja hoida ära sotsiaalne dumping;
9. arvab, et naiste rolli ükskõik millises tööstussektoris ei saa vaadelda eraldi Euroopa Liidu tööstuse üldisest olukorrast, ELi tööstuse ees seisvatest väljakutsetest ega asjakohaste lahenduste leidmise vajadusest;
10. tunneb heameelt, et vastavalt viimasele avaldatud statistikale on eksport kolmandatesse riikidesse säilitanud paljudes sektorites oma osa üldkäibest, mis on märk ELi konkurentsivõimest nendes valdkondades; väljendab siiski muret seoses mitme liikmesriigi siseturu nõudluse seiskumise, kolmandatest riikidest pärineva impordi mahu suurenemise ning mõne sektori üha kasvava töökaotuse jätkumisega ELis, mis puudutab tihti naisi;
11. nõuab tungivaltl kiirete meetmete võtmist direktiivi 75/117/EMÜ¹ terviklikuks ja tõhusaks rakendamiseks, et võidelda töötasu puudutava diskrimineerimise vastu, eelkõige töötades välja täpsete eesmärkidega valdkondlikud arengukavad, mis võimaldaksid lõpetada töötasu puudutava otsese ja kaudse diskrimineerimise;
12. palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta kasutusele kõik vajalikud meetmed, et tagada kaitse seksuaalse ja soolise ahistamise vastu;
13. peab vajalikuks süvendada metoodika väljatöötamist, mis võimaldaks analüüsida tööde sisu ja tagada naistele ja meestele õigus võrdsele tasule, tunnustada õiglaselt üksikisikuid ja elukutseid ning tähtsustada samas tööd kui struktureerivat tegurit, et tõsta ettevõtete tootlikkust, konkurentsivõimet ja kvaliteeti ning parandada nii nais- kui ka meestöötajate elukvaliteeti;
14. peab vajalikuks rakendada algatuse EQUAL projekte, mis on suunatud tööle õiglase staatuse andmisele, et edendada võrdõiguslikkust, ning rõhutab vajadust toetada katseprojekte, mille eesmärk on täpselt analüüsida tööga seonduvat, et tagada naistele ja

¹ Nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiiv 75/117/EMÜ meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamisega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta liikmesriikides (EÜT L45, 19.2.1975, lk.19).

- meestele õigus võrdsele tasule ning tunnustada õiglaselt üksikisikuid ja elukutseid;
15. rõhutab vajadust julgustada algatusi, mis aitavad kaasa ettevõtetes soolist võrdõiguslikkust edendavate positiivsete meetmete ning inimressursside poliitika väljatöötamisele ja rakendamisele, ning julgustada teavitamis- ja koolitusmeetmete kasutamist, mis võimaldaksid edendada organisatsioonides ja ettevõtetes edukaid tavasid, neid üle võtta ja ühendada;
 16. nõuab komisjonilt ja liikmesriikidelt, et nad võtaksid rohkem meetmeid, tõstaksid ühiskondlikku teadlikkust ja kontrolliks ettevõtteid tegevusjuhendite ja ettevõtete sotsiaalse vastutuse kriteeriumide järgimise suhtes nende igapäevases töös ning tagaksid paremad töötingimused, pöörates tähelepanu tööajale, emaduse ja isaduse õiguste järgimisele, tagades eelkõige pärast vanemapuhkust tööle naasemise võimaluse, töö- ja pereelu ühitamisele, ning nõuab, et kõnealused õigused oleksid sätestatud õigusaktis; rõhutab vajadust luua tingimused, mis hõlbustavad perekohustuste jagamist;
 17. soovib, et töökohtades oleks rohkem valikuvõimalusi, mis annaks meeste ja naistele suuremad võimalused nii pereelu kui ka karjääri edendamiseks; usub, et töö peaks olema meeste ja naistele palju kiiremini kättesaadav, et rahuldada nende muutuvaid vajadusi;
 18. kutsub liikmesriike üles kehtestama paremad, paindlikumad ja ülekantavad pensionid; tuletab meelde oma esimese lugemise seisukohta seoses ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv täiendavate pensioniõiguste kaasaskantavuse parandamise kohta¹;
 19. rõhutab vajadust usaldusväärse sotsiaalteenuste võrgustiku ning koolieelsete lasteasutuste ja algkoolide paindlikkuse järele, et toetada töötavaid naisi laste üleskasvatamise ajal;
 20. rõhutab asjaolu, et pikk tööaeg paneb töötajad suure pinge alla ning mõjub halvasti nende tervisele, heaolule ja eluga rahulolule; kutsub seoses sellega komisjoni üles viima läbi põhjalikku uuringut selle kohta, kuidas pikk tööaeg mõjutab pereelu ja töötavate lapsevanemate tervist, ning liikmesriikidevahelist võrdlusuuringut pikast tööajast tingitud perekondlike, sotsiaalsete ja tervislike tagajärgede kohta;
 21. kutsub liikmesriike üles märkima ära ettevõtteid, kes võtavad soolist võrdõiguslikkust tagavaid meetmeid ja edendavad töö- ja pereelu ühitamist, et toetada heade tavade levikut kõnealuses valdkonnas;
 22. rõhutab vajadust tagada, et töö-, pere- ja eraelu ühitamiseks võetud meetmed ei tooks kaasa meeste ja naiste rollide eraldamist ega sooliste stereotüüpide soodustamist ning oleks kooskõlas soolise võrdõiguslikkuse juhiste (2006–2013) eesmärkidega, eriti mis puudutab naiste täielikku ja võrdväärset osalemist tööturul ja nende majanduslikku sõltumatust, ning kutsub liikmesriike üles tagama taskukohaste sotsiaalteenuste, nagu sõimed, lasteaiad, laste vaba aja sisustamine ja eakate inimeste abistamine, mille osutamine kaldub olema naiste ülesanne, üldine kättesaadavus; nõuab VKE-de töötajatele tõhusat tehnilist ja võimaluse korral majanduslikku tuge või stiimuleid selle poliitika ja praktika rakendamiseks;

¹ Vastuvõetud tekstid, 20.6.2007, P6_TA(2007)0269.

23. rõhutab läbirääkimiste ja kollektiivläbirääkimiste tähtsust võitluses naistevastase diskrimineerimise kaotamiseks, eelkõige seoses tööhõive, töötasu, töötingimuste, karjääri ja ametialase koolitusega;
24. kutsub komisjoni ja valdkondlikke sotsiaalpartnereid üles määrama kindlaks kõrged töötervisekaitse normid, mille puhul arvestatakse soolist mõõdet, eriti emaduse kaitset, nii teadusuuringute puhul kui ka järelevalve tasandil ja ennetusmeetmete rakendamisel; märgib, et naised on ülesindatud sektorites, kus korduvad liigutused põhjustavad kutsehaigusi, nagu näiteks skeleti-lihassüsteemi häired, ning et sellistele tingimustele tuleks erilist tähelepanu pöörata;
25. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama riiklikes uurimustes ja uuringutes rohkem tähelepanu soolisele mõõtmele;
26. rõhutab asjaolu, et enamik töötavate vaeste kohta läbiviidud uuringuid näitavad, et üheainsa sissetulekuga kodumajapidamisi, iseäranis neid, kus kõnealuse sissetuleku teenib naine, mõjutab vaesus eriti; rõhutab, et vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse kaotamine peab jääma Euroopa Liidu poliitiliseks prioriteediks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles täpsustama ambitsioonikat eesmärki vähendada töötavate vaeste arvu Euroopas ning seda järgima;
27. kutsub komisjoni üles edendama ametialase koolituse poliitikat ja programme, kaasa arvatud arvutioskuse arendamist, mis on mõeldud naistele, et suurendada nende osalust mitmetes tööstussektorites, arvestades olemasolevat kohalikul, riiklikul ja ühenduse tasemel kättesaadavat finantstuge ning tekitades suuremaid stiimuleid nende kasutuselevõtuks nii suurtes ettevõtetes kui ka VKEdes;
28. nõuab, et komisjon suurendaks toetust naistele suunatud ametialaste koolitusprogrammide läbiviimisele väikestes ja keskmise suurusega tööstusettevõtetes ning toetust teadusuuringutele ja innovatsioonile kooskõlas seitsmenda raamprogrammi ning Santa Maria da Feiras 2000. aasta juunis heaks kiidetud Euroopa väikeettevõtjate harta sätetega;
29. kutsub komisjoni üles toetama haridust, kõrgharidust ja kutseõpet; rõhutab, et haridus on peamine vahend, mis võimaldab naistel sooliselt killustatud tööturul hakkama saada;
30. nõuab Euroopa tekstiili- ja rõivatööstuse tuleviku tehnoloogiaplatvormi strateegiliste teadusuuringute programmi võimalikult laialdast levitamist ning nõuab tungivalt, et kõik sidusrühmad liiguksid uuenduslike tehnoloogiate ja ärimudelite suunas, kus nii naised kui mehed oleksid kõikidel tasemetel võrdselt esindatud;
31. avaldab kahetsust naiste vähese osalemise pärast sotsiaalpartnerite organisatsioonides ning kutsub viimaseid üles intensiivistama kollektiivlepingute üle läbirääkijatele ja nende eest vastutavatele isikutele mõeldud koolitust soolise võrdõiguslikkuse alal ning suurendama naiste osalemist otsuseid tegevates organites;
32. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles soodustama sooliselt tasakaalustatud esindatust ettevõtete juhatustes, eriti liikmesriikide osalusega ettevõtetes;

33. tervitab Norra valitsuse otsust rakendada meetmeid, et suurendada naiste arvu avalike ettevõtete nõukogudes vähemalt 40%ni aastaks 2003 ning kehtestada seadusega 40% piirmäär naiste esindatusele kapitaliühingute juhatustes 2005. aasta lõpuks; kutsub liikmesriike üles järgima Norra eeskju;
34. rõhutab vajadust julgustada naiste võrgustike loomist üksikutes ettevõtetes, sama tööstusvaldkonna ettevõtete ja eri tööstusvaldkondade vahel;
35. avaldab kahetsust naiste väikese osakaalu pärast kõrgtehnoloogia sektoris ning rõhutab teadus- ja tehnoloogiaalaste harivate ja tööalaste koolitusprogrammide tähtsust, et tagada naiste jaoks koolituspakkumiste kvaliteet ja mitmekülgus eri liikmesriikides ning teadus- ja tehnoloogiaalaste õpingute edendamine tüdrukute seas;
36. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles arendama ja rakendama strateegiaid, et tegelda erinevustega töökeskkonnas ning teadus- ja tehnoloogiavaldkonnas töötavate naiste karjääriarengus;
37. on seisukohal, et olemasolevaid häid tavasid naiste osalemise kohta tööstuslikes teadusuuringutes ja kõrgtehnoloogilistes tööstusharudes tuleb levitada; rõhutab seoses sellega soolise mõõtme alase teadlikkuse tõstmise tähtsust selliste tööstusettevõtete juhtivtöötajate hulgas, mida iseloomustab naiste vähene osalus; selline teadlikkuse tõstmine peaks tooma kaasa arvuliste eesmärkide seadmise;
38. julgustab liikmesriike ja komisjoni võtma kõikides asjaomastes poliitikavaldkondades arvesse naiste spetsiifilist olukorda tööstuses, eriti sektorites, mida mõjutavad struktuurimuutused ja maailmakaubanduse valdkonnas võetud meetmed, kas seoses tööhõiveküsimumuste, ametialase koolituse või seoses töötervishoiu ja -ohutusega;
39. rõhutab vajadust koolitada uuesti üle 50 aasta vanuseid naisi, et parandada nende tööalast konkurentsivõimet ka üleminekuajal; kutsub liikmesriike üles suurendama elukestva õppe võimalusi;
40. tunnistab, et teatud piirkondi iseloomustab tekstiili- ja rõivatööstuse ettevõtete tugev kontsentreerumine, millest suurel määral sõltub naiste tööhõive, eelkõige ebasoodsamas olukorras olevates ELi piirkondades; nõuab erilise tähelepanu pööramist eelkõige kolmandatest riikidest pärinevate toodete impordile;
41. rõhutab vajadust toetada ebasoodsas olukorras olevate piirkondade, struktuuriliselt ebasoodsate püsitingimustega piirkondade, äärealade, deindustrialiseerimisest ja tööstuse ümberkujundamisest mõjutatud piirkondade arengut, et tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning naiste sotsiaalset kaasatust nendes piirkondades;
42. on seisukohal, et ümberpaigutamised puudutasid suurelt jaolt naistööjõuga tööstusharusid, nagu näiteks tekstiili-, rõiva-, jalatsi-, kaabli-, keraamika-, elektrimaterjalide ja elektroonikatööstust ning erinevaid toiduainetööstuse harusid, ning et kõnealune olukord mõjutab enim nõrgema majandusarenguga liikmesriike, luues töötust ning muutes küsitavaks majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse;
43. rõhutab vajadust teostada järelevalvet ettevõtete ümberpaigutamise üle ELi

liikmesriikides ja muuta ühenduse vahendite eraldamise poliitika suunda, et tagada töökohad ja piirkondlik areng;

44. nõuab, et ühenduse abi ei antaks ettevõtetele, kes pärast ühes liikmesriigis abi saamist viivad oma tootmise üle teise riiki, ilma et nad rakendaksid täielikult asjaomase liikmesriigiga sõlmitud lepinguid;
45. soovib komisjonil järgida tähelepanelikult tööstusettevõtete sulgemise ja ümberpaigutamise praeguseid protsesse ning nõuab ebakorrapärasuste korral eraldatud vahendite tagastamist;
46. palub liikmesriikidel ja komisjonil võtta Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite eraldamisel arvesse soolist mõõdet, et tagada sellise abi jõudmine ka suure naistööjõu osakaaluga sektoritesse;
47. rõhutab vajadust keskenduda kontrollitud struktuurimuutustele tekstiilitööstuses ning vajadusele suunata ja julgustada naisi tegelema tasemekoolitusega, et parandada oma tööalast konkurentsivõimet kasvavates tööstusharudes;
48. rõhutab ühenduse programmide tähtsust, mis julgustavad kaubamärkide loomist, toote päritolutähise kaitset ja ühenduse tööstussektorite, kus enamik töötajatest on naised, toodete edendamist väljaspool liitu, eelkõige ametialastel ja rahvusvahelistel messidel, edendades naiste tööd ja tagades neile töökohad;
49. on seisukohal, et komisjoni võetavate meetmete, eelkõige Maailma Kaubandusorganisatsiooni läbirääkimiste raames, on vaja arvestada iga sektori spetsiifilise konteksti ja tunnusjoontega, iga sektori ees seisvate võimaluste ja väljakutsetega ning raskustega, millega liikmesriigid kokku puutuvad, eriti naiste töö ja naiste õiguste valdkonnas;
50. nõuab tungivald nais- ja meestöötajate õiguste kaitse tagamist tööstusettevõtete ümberstruktureerimise protsessis ning et neid esindavatele struktuuridele, eelkõige Euroopa töö nõukogudele, tagatakse kogu protsessi käigus teabe täielik kättesaadavus ja võimalus otsustavalt sekkuda, kaasa arvatud hääletusõigus, ning et määratakse kindlaks hüvitise saamise kriteeriumid nais- ja meestöötajatele, kui ettevõtte ei austa oma lepingulisi kohustusi;
51. kutsub ettevõtete vastutavaid isikuid üles lülitama tööjõudu käsitlevasse halduskavasse paindlikud perepoliitika meetmed, et teha nais- ja meestöötajate jaoks pärast tööpausi tööle naasmine lihtsamaks;
52. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

I. Sissejuhatus

Euroopa tööstuses on toimumas suured muutused, kuid see on endiselt strateegilise tähtsusega Euroopa Liidu liikmesriikide arengule ning vajalik on sektoriga seotud arutelu meeste ja naiste võrdõiguslikkuse seisukohalt.

Euroopa tööstust iseloomustab väga erisuguste sektorite mitmekesisus, milles töötavate naiste esindatus, roll ja tulevikuväljavaated on iseäranis erinevad.

Ühelt poolt on traditsioonilised naiste tööjõudu kasutavad sektorid koondunud töötlevasse tööstusesse, kus on esindatud enam kui 85% kogu tööstuses hõivatud naistööjõust. Teiselt poolt kerkivad esile uued infotehnoloogiatoöstuse sektorid, mis annavad tööd 15%le naistest, ning tehnilised tööstusharud (aeronautika, keemiatööstus), kus naiste esindatus on väga väike.

Eurostati Euroopa Liidu tööjõudu käsitleva küsitluse põhjal võib sedastada, et ligikaudu 200 miljonist inimesest, kes töötavad või tegelevad majandustegevusega, on enam kui 44% naised. Keskmiselt 14% naistest töötavad tööstuses, kuid teatavates riikides ulatub kõnealune näitaja 25%ni ja enam, eelkõige Bulgaarias (28%) ja teatavates uutes idapoolsetes liikmesriikides, nagu Tšehhi Vabariik (26%), Slovakkia ja Rumeenia, ning mõnedes teistes riikides, nagu Kreeka, Ungari ja Portugal, on kõnealune näitaja 20% piires.

Lisaks tuleb märkida, et tihtipeale on tegemist osalise tööajaga tööga (enam kui 21%) ja et kõnealuses sektoris on osalise tööajaga töötajatest 65% naised.

II. Tööhõive ja tööstuspoliitika

Naiste olukorra uurimine tööstuses nõuab erinevate ühenduse poliitikavaldkondade analüüsimist, et rõhutada ühiseid prioriteete, iseärasusi, erinevusi ja vasturääkivusi.

Euroopa Komisjon esitas tööstuse analüüsi Lissaboni strateegia kontekstis oma teatises (KOM(2005)0474) „Ühenduse Lissaboni programmi rakendamine: raampoliitika ELi tootmise tugevdamiseks – süvendada integreeritumat lähenemisviisi tööstuspoliitikale”.

Kõnealuses dokumendis sedastatakse muu hulgas, et komisjon „täidab seega oma varasemaid kohustusi soodustada ja lihtsustada tööstusuuenduste ja -muudatuste protsessi”, ning juhitakse ka tähelepanu sellele, et „teatise kasvu ja tööhõivet käsitleva ELi tegevuskava kohta on rõhutatud, et tööstuspoliitika põhineb ELi ja liikmesriikide partnerlusel”.

Kuid kõnealuses dokumendis esitatud tööhõivealastes väljakutsetes ei ole arvestatud soolist mõõdet ega väärtustata seega nõuetekohaselt naiste osalemist üheski tööstussektoris, kus naised on enamikus nihutatud kvalifitseerimata töökohtadele, mis ümberstruktureerimise korral on kõige haavatavamad. Seepärast on vaja tungivalt nõuda **soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist** ühenduse tööstuspoliitika kehtestamisel.

Kõnealune kavakindel lähenemisviis, millega peaks kaasnema kõikide sotsiaalpartnerite

aktiivne osalemine, peab võimaldama huvitatud poolte hindamist vastavalt väljakutsetele ning sektori kaupa, võttes arvesse tööalase konkurentsivõime taset ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Ühe ettevõtte konkurentsivõime kadumine võib tuleneda nii tööjõu valmisolematusest tehnoloogiamuudatusteks kui ka suutmatusest säilitada inimressursse ebapiisava ühitamispoliitika või konkurentsi- ja maailmakaubanduse eesmärkide domineerimise tõttu, mõjutades naiste õigusi ning majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Seepärast on riskid sügavalt seotud naistega, kuna asjaomased pooled on eeskätt nõrgemates tööstussektorites töötavad naised.

III. Statistika probleemid

Läbiviidud uuringud osutavad ettevõtteid käsitlevate soo- ja ametikohapõhiste statistilise andmete puudulikkusele, mis ühelt poolt raskendab eri sektorite võrdlemist, ning teiselt poolt ei võimalda piisava täpsusega hinnata ametikohtade diferentseeritust vastavalt soole.

Kõnealused lüngad mõjutavad märkimisväärselt nii reaalpalkade erinevuste hindamist kui ka analüüsi naiste karjääri edenemise kohta ettevõtetes. Teadaolevalt eksisteerib teatavates sektorites endiselt kuni 20%ne palgaerinevus naiste ja meeste vahel samaväärse töö eest. Lisaks on ametialadel, kus domineerivad naised, palgad madalamad ning harvad ei ole juhtumid, kus enamikus naistööjõuga tehastes töötavad juhtivatel kohtadel mehed.

Näiteks Euroopa Töösuhete Seirekeskuse (EIRO) uuringus meeste ja naiste võrdõiguslikkuse integreeritud lähenemisviisi kohta tööstuslikes suhetes rõhutatakse kvantitatiivsete statistiliste andmete probleemi. Kvalitatiivsete andmete (näiteks head tavad) kogumist tuleb kindlasti süvendada, kaasates sellesse töö kollektiivlepingute tasandi, eelkõige nende õigusliku väärtuse ning võrdõiguslikkust ja võrdseid võimalusi käsitlevate sätete kohaldamise ulatuse.

Kuid samuti on vaja arendada ja süvendada soopõhiste statistiliste andmete kogumist, et võimaldada töötingimusi käsitlevates uurimustes ja riiklikes uuringutes/küsitlustes enam arendada ja süvendada soolist mõõdet, et määratleda täpselt naistele ja meestele eriomased raskused ja vajadused.

IV. Ametialane koolitamine

Euroopa töötingimuste parandamise sihtasutus kinnitab oma uurimuses töötingimuste kohta aastal 2005, et osalise tööajaga töötajatel (enamikus naised) on tavaliselt ametialasele koolitusele piiratud juurdepääs.

Peale selle vajab rõhutamist, et väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes, mis annavad tööd ligikaudu 60%le tööjõust töötlevas tööstuses, tekitab juurdepääs ametialasele koolitusele endiselt suuri probleeme, arvestades töötajate piiratud arvust tingitud asendusvõimaluste puudumist. Seepärast on ülioluline tagada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele toetus, et tulla toime suurenenud raskustega, mida tekitab ebakindlas olukorras töötavate naiste töökohtade säilitamise toetamine.

V. Stereotüübid

Stereotüüpide püsimine algab tüdrukute ja poiste haridustee valikuga, kuid kajastub ka tööjaotuses tööstuse ja ettevõtete piires.

On teada, et hoolimata tehniliste ja teaduslike õpingutega tegelevate tüdrukute arvu suurenemisest sunnivad hilisematel õpinguetappidel ja esimeses töökohas kohatud raskused noori naisi oma teaduskarjääri tööstuses hülgama. Järelikult on olemasolevate projektide eesmärk määratleda uuesti infotehnoloogiatoöstuse ametikohad, et meelitada kõnealusele tööturule rohkem tüdrukuid.

VI. Sotsiaalpartnerid

Euroopa Parlament rõhutas on 10. septembri 2002. aasta resolutsioonis naiste esindatuse kohta Euroopa Liidu sotsiaalpartnerite organisatsioonides naiste puudulikku osalemist otsustusorganites ning kutsus komisjoni ja sotsiaalpartnereid üles tegelema aktiivselt soolise võrdõiguslikkuse toetamisega kõnealuses valdkonnas.

Oma uurimuses naiste rolli kohta ametiühingutes määrab Homa Dean¹ kindlaks peamised positiivsed meetmed naiste osalemise ja eelkõige soolise mõõtmega arvestamise soodustamiseks kollektiivsetel läbirääkimistel ettetulevate probleemide puhul, mis sisaldavad vajadust parandada soopõhiselt kogutud statistiliste andmete kvaliteeti, ettevõttesiseseid koolitusi soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise, soolise mõju hindamise ja võrdse kohtlemise auditi kohta.

Euroopa sotsiaalpartnerite (UNICE/UEAPME, CEEP ja CES) poolt vastu võetud meeste ja naiste võrdõiguslikkuse tagamise tegevusraamistiku puhul on tegemist olulise kohustumisega võtta naiste olukorda tööturul rohkem arvesse. Eesmärgil saavutada kahe soo esindatuse tasakaal võib olla märkimisväärne mõju tööstussektoritele. Lisaks tuleb rõhutada sotsiaalpartnerite pühendumist tüdrukute tehnilise ja/või teadusliku karjääri edendamisele.

VII. Mõned ettepanekud

Selline on kontekst, milles esitatakse põhilised ettepanekud, et kaitsta tööhõivet koos naiste õigustega tööstuses, väärtustada nende osalemist, võidelda diskrimineerimise vastu, võidelda võrdõiguslikkuse ning võrdsete karjäärivõimaluste, palkade, ametialaste koolitusvõimaluste jms eest, austades emadust ja isadust kui sotsiaalseid põhiõigusi, ning muu hulgas:

- nõuda tungivalt kiirete meetmete võtmist, et võidelda tasustamist puudutava diskrimineerimise vastu, eelkõige töötades välja täpsete eesmärkidega valdkondlikud arengukavad, mis võimaldaksid lõpetada töötasu puudutava otsese ja kaudse diskrimineerimise;
- nõuda tungivalt ühiskondliku teadlikkuse tõstmist ja ettevõtete kontrollimist, pöörates erilist tähelepanu töötingimustele, tööaegadele, emaduse ja isaduse õiguste austamisele, töö- ja pereelu ühitamisele, ning nõudes, et ei võetaks vastu ühtegi õigusakti, milles puuduksid kõnealused õigused;
- hoida ära sunnitud liikuvus ja halvemad töötingimused sisserändajatest naistele;
- tagada, et töö-, pere- ja eraelu ühitamiseks võetud meetmed ei tooks kaasa

¹ „Naised ametiühingutes – soolise mõõtmega integreerimise meetodid ja head tavad” – Homa Dean, Belgia soolise võrdõiguslikkuse föderaalne instituut.

meeste/naiste rollide liigendamist, mis oleks vastupidine naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhiste (2006–2010) eesmärkidele, eriti mis puudutab naiste majanduslikku sõltumatust, ning kutsub üles tagama sõime- ja lasteaiakohtade üldise kättesaadavuse, sisustama laste vaba aega ja osutama abi eakatele inimestele;

- määrata kindlaks töötervisekaitse parameetrid, mille puhul võetakse arvesse soolist mõõdet nii teadusuuringute kui ka ennetusmeetmete rakendamise järelevalve tasandil;
- arendada soolist mõõdet töötingimusi ja tööle värbamist käsitlevates uurimustes ja riiklikes uuringutes/küsitlustes;
- intensiivistada toetust naistele suunatud ametialase koolituse läbiviimisele tööstuslike väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete raames, eelkõige toetust teadusuuringutele ja innovatsioonile kooskõlas seitsmenda raamprogrammi ning Santa Maria da Feira Euroopa Ülemkogul vastu võetud väikeettevõtluse harta sätetega;
- paremini kavandada naiste koolitamise vajadusi, et aidata kaasa nende töötingimuste paranemisele, rõhutades tööalaste koolitusprogrammide tähtsust teaduses ja tehnoloogias, et tagada naiste jaoks koolituspakkumiste kvaliteet ja mitmekülgus eri liikmesriikides, ning avalikustada olemasolevad head tavad naiste osalemise kohta tööstusuuringutes ja tehnilistes tööstusharudes;
- võtta kõikides poliitikavaldkondades arvesse naiste spetsiifilist olukorda tööstuses, eriti sektorites, mida mõjutavad struktuurimuutused ja maailmakaubanduse valdkonnas võetud meetmed;
- pöörata erilist tähelepanu kolmandatest riikidest pärit toodete impordile, kuna sellega peab kaasnema Euroopa Liidu ja Hiina Rahvavabariigi vahelise teatavate tekstiilitoodete impordi käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumini kohaldamine, võttes arvesse selle võimalikku pikendamist pärast detsembrit 2007;
- toetada ebasoodsas olukorras olevaid piirkondi, struktuuriliselt ebasoodsate püstitingimustega piirkondi, äärealasid, deindustrialiseerimisest ja tööstuse ümberkujundamisest mõjutatud piirkondi, et tugevdada naiste sotsiaalset kaasatust;
- pöörata erilist tähelepanu ümberpaiknemistele, mis puudutavad suurelt jaolt naistöõjõuga tööstusharusid, nagu tekstiili-, rõiva-, õmblus-, jalatsi-, kaabli-, keraamika-, elektrimaterjalide ja elektroonikatööstus ning erinevaid toiduainetööstuse harusid;
- toetada tekstiilisektorit kui tootlikku majandusharu ning toetada ühenduse programme, mis soodustavad kaubamärkide loomist, toote päritolutähise kaitset ja ühenduse tööstussektorite, kus enamik töötajatest on naised, toodete edendamist väljaspool liitu, eelkõige ametialastel ja rahvusvahelistel messidel, soodustades naiste tööd ja tagades neile töökoha;
- pöörata erilist tähelepanu võetavatele meetmetele, eelkõige Maailma Kaubandusorganisatsiooni raames, et arvestada iga sektori spetsiifilise konteksti ja tunnusjoontega, iga sektori ees seisvate võimaluste ja väljakutsetega ning raskustega,

millega liikmesriigid kokku puutuvad, eriti naiste töö ja nende õiguste valdkonnas.

27.11.2007

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjonile

naiste rolli kohta tööstuses
(2007/2197(INI))

Arvamuse koostaja: Den Dover

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. arvab, et naiste rolli ükskõik millises tööstussektoris ei saa vaadelda eraldi Euroopa Liidu tööstuse üldisest olukorrast, väljakutsetest, millega ELi tööstus silmitsi seisab, või edukate lahenduste vajadusest;
2. soovitab, et töökohtades oleks rohkem paindlikkust, mis annaks meestele ja naistele suuremad võimalused nii pereelu kui ka karjääri edendamiseks; usub, et ajutine töö peaks olema meestele ja naistele palju kiiremini kättesaadav, et rahuldada nende muutuvaid vajadusi;
3. samal ajal tundes muret mitme liikmesriigi siseturu nõudluse seiskumise, ELi impordimahu suurenemise ning mõne sektori üha kasvava, tihti naisi puudutava töökaotuse üle ELis, kiidab heaks asjaolu, et vastavalt viimasele kättesaadavale statistikale on eksport ELi-välistesse riikidesse säilitanud paljudes sektorites oma osa üldkäibest, mis on märk ELi konkurentsivõimest nendes valdkondades;
4. kutsub liikmesriike üles kehtestama naistele paremad, paindlikumad ja ülekantavad pensionid, pidades silmas nende kõrgemat eluiga ning võimetust kogu tööelu vältel koduste ja perekondlike kohustuste tõttu tööandjale pikemateks perioodideks pühenduda; ning tuletab meelde oma esimese lugemise seisukohta seoses ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv täiendavate pensioniõiguste kaasaskantavuse parandamise kohta;¹

¹ Vastuvõetud tekstid, 20.6.2007, P6_TA(2007)0269.

5. nõuab Euroopa tekstiili- ja rõivatööstuse tuleviku tehnoloogiaplatvormi strateegiliste teadusuuringute programmi võimalikult laialdast levitamist ning nõuab tungivalt, et kõik sidusrühmad liiguksid uuenduslike tehnoloogiate ja ärimudelite suunas, kus nii mehed kui naised oleksid kõikidel tasemetel võrdselt esindatud;
6. kutsub ühelt poolt komisjoni ja liikmesriike koostama ja rakendama poliitikat, mille eesmärk vastavalt Barcelona eesmärkidele on töö- ja eraelu ühitamine meestele ja naistele, suurem paindlikkus tööajal meestele ja naistele ning laiahaardeline juurdepääs lapse- ja täiskasvanuhoolduse teenustele, ning teiselt poolt nõuab VKE-de töötajatele tõhusat tehnilist ja võimalusel majanduslikku tuge või motivaatoreid selle poliitika ja praktika rakendamiseks;
7. kutsub komisjoni üles edendama professionaalset koolituspoliitikat ja -programme, kaasa arvatud arvutioskuse arendamist, mis on mõeldud naistele, et suurendada nende osalust mitmetes tööstussektorites, arvestades olemasolevat kohalikul, riiklikul ja ühenduse tasemel kättesaadavat finantstuge ning tekitades suuremaid stiimuleid nende kasutuselevõtuks suurte ettevõtete ja sarnaste VKEde puhul;
8. tuletab meelde ettevõtete põhilist kohustust austada töökeskkonnas võrdsuse põhimõtet, olenemata ettevõtte suurusest või tegevusalast;
9. palub komisjoni ja liikmesriike võtta vajalikud meetmed, et tagada õigus võrdõiguslikkusele tööl, kaasates meetmeid, et tagada naiste ja meeste võrdsus töölepaasemisel, töötingimustes, koolitusel ja karjääris;
10. rõhutab tõsiasja, et naiste roll tööstuses peaks alati põhinema palga ja karjääri väljavaadete võrdsuse põhimõttel, et edendada naiste suuremat osalemist ka tööstusvaldkondades, mida stereotüüpselt nendega ei seostata;
11. palub komisjoni ja liikmesriike kasutusele võtta vajalikud meetmed, et tagada kaitse seksuaalse ja soolise ahistamise vastu;
12. palub komisjonil ja liikmesriikidel õhutada ettevõtteid välja töötama ja rakendama oma võrdsuse kavasad; märgib, et mõnes liikmesriigis on suured ettevõtted kohustatud võrdsuse kava välja töötama kollektiivlepingu raames;
13. õhutada komisjoni ja liikmesriike edendama meeste- ja naistevahelist tasakaalu ettevõtete juhatustes, eriti ettevõtetes, milles liikmesriikidel on osalus.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	22.11.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 38 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Březina, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Jorgo Chatzimarkakis, Giles Chichester, Den Dover, Nicole Fontaine, Adam Gierek, Norbert Glante, Umberto Guidoni, András Gyürk, David Hammerstein, Erna Hennicot-Schoepges, Ján Hudacký, Romana Jordan Cizelj, Werner Langen, Anne Laperrouze, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Paul Rübig, Andres Tarand, Britta Thomsen, Radu Țîrle, Patrizia Toia, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Nikolaos Vakalis, Alejo Vidal-Quadras
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Neena Gill, Eija-Riitta Korhola, Lambert van Nistelrooij, Vladimir Urutchev
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Holger Kraemer, Umberto Pirilli, Carl Schlyter

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	17/12/2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 29 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Edít Bauer, Emine Bozkurt, Hiltrud Breyer, Edite Estrela, Věra Flasarová, Claire Gibault, Zita Gurmai, Esther Herranz García, Piia-Noora Kauppi, Pia Elda Locatelli, Doris Pack, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Christa Prets, Karin Resetarits, Eva-Britt Svensson, Anne Van Lancker, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Gabriela Crețu, Iratxe García Pérez, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Donata Gottardi, Anna Hedh, Kartika Tamara Liotard, Marusya Ivanova Lyubcheva, Ria Oomen-Ruijten, Maria Petre
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Árpád Duka-Zólyomi, Manolis Mavrommatis, Paul Rübig